

Лобода Н.О., доцент кафедри обліку, аналізу і контролю, к.е.н.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Чабанюк О.М., доцент кафедри бухгалтерського обліку, к.е.н.

Львівський торговельно-економічний університет

Кольба Р.М., студент

Львівський національний університет імені Івана Франка

Діджиталізація як функція облікової діяльності: коронакриза як контекст

Одним із способів вдосконалення обліку і аналізу господарської діяльності підприємств є використання автоматизованих обліково-аналітичних систем, застосування яких дає змогу підвищити якість, оперативність, точність, об'єктивність вихідної облікової інформації та надати її у зручному вигляді для аналізу й прийняття рішень.

Процеси діджиталізації проникли майже в усі сфери нашого життя. Вплив інформаційних технологій на розвиток людства неможливо переоцінити. За допомогою діджиталізації більша частина оточуючих нас економічних процесів перейшла у цифровий формат (цифрове середовище) і виступає невід'ємним компонентом інформаційного потоку, який активно розвивається та впроваджується в усі сфери людського життя.

Діджиталізація з щодня змінює вектор розвитку економічних систем загалом, та модернізації системи бухгалтерського обліку. Досвід розвинених країн переконує, що активний розвиток і впровадження діджитал-технологій у повсякденне життя становить одну з важливих умов набуття стійкої та прогресивної економіки. Він дозволяє знизити витрати людських ресурсів, грошових коштів та часу.

Діджиталізація має глобальний характер і являє собою невід'ємну частину ланцюга розвитку технологій, суспільства та взагалі процесів життя людини, які вже практично автоматизовані. Наразі понад 80% професій пов'язані з роботою на комп'ютері або з використанням комп'ютерних й інформаційних технологій і можуть або зникнути, або перейти у дещо інший формат.

На сучасному етапі господарювання, автоматизація облікового процесу на будь-якому підприємстві дає можливість зменшити затрати часу на виконання роботи працівниками бухгалтерії та зекономити кошти, а головне своєчасно забезпечить управлінський апарат необхідною інформацією. Рівень ефективності процесу обліку значно зростає, якщо його інформація є своєчасною, достовірною і повною, що обумовлює необхідність застосування комп'ютерних програм для автоматизації облікової інформації. Саме тому, в теперішніх умовах господарювання, перед підприємствами, які здійснюють свою діяльність, постає завдання обрати програмні комплекси для автоматизації обліку та управління, які найбільше задовольнятимуть їхні потреби.

Ведення обліку доходів та витрат підприємства є важливим елементом обліку, організованого на підприємстві, оскільки саме дані напрями ведення обліку визначають порядок формування та суму визначеного фінансового результату від діяльності підприємства.

Вдосконалення обліку витрат та доходів діяльності, при автоматизованій системі обліку, включає механізм накопичення інформації про витрати та доходи діяльності звітного періоду за допомогою формування бухгалтерських проведення із одночасним відображенням цих витрат за їх видами (елементами) згідно із класифікацією. Зміст та структура процесу автоматизованого обліку витрат підприємства визначається на етапі налаштування облікової системи. Також автоматизована система обліку витрат надає бухгалтеру можливість групування відповідних витрат за видами діяльності для подальшого, більш детального аналізу господарської діяльності.

Особливістю організації автоматизованого обліку доходів та витрат є:

- відокремлення доходів та витрат в обліку;
- забезпечення можливості реєстрації доходів та витрат підприємства в обліку;
- використання широкої номенклатури статей доходів та витрат підприємства для їх чіткого розмежування відповідно за типами операцій, джерелами отримання доходів й напрямками понесення витрат, що визначає порядок відображення даних доходів та витрат на рахунках обліку;
- забезпечення автоматизованого закриття рахунків обліку доходів та витрат відповідно до визначених ознак даних видів доходів та витрат.

Бухгалтерія стикнулася з конфліктом між програмним забезпеченням, який полягає у їх несумісності, що призводить до некоректного відображення інформації. Альтернатив програмного забезпечення, яке дозволяє полегшити ведення бухгалтерського обліку на ринку, існує досить багато, щороку створюються щонайменше з десяток нових пакетів. Оновлюються та доопрацьовуються вже діючі програми, а також значна частина програмного забезпечення потрапляє до нас із-за кордону, де сектор автоматизації обліку вже на декілька кроків попереду від існуючого в Україні. Наразі програмного забезпечення існує понад 50 видів.

Важливу роль на підприємстві відіграють договори, їх правильне оформлення, структура та наявність усіх необхідних реквізитів. Програмне забезпечення дозволяє полегшити роботу з договорами, а це:

- автоматичне введення договорів у програму;
- формування файлів для автоматичного завантаження договорів та внесення змін до них на портал e-дата;
- контроль та аналіз виконання договорів тощо.

Перші кроки до процесів діджиталізації (цифровізації) наразі вже зроблено. Про це свідчить діджиталізація роботи державних служб, контроль за державними фінансами, електронні аукціони, онлайн-послуги. Наразі понад 100 онлайн-послуг дають можливість отримання якісного сервісу без втручання людини.

В 2019 році 76% органів виконавчої влади розміщують дані на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних data.gov.ua; впроваджено понад 120 загальнодержавних е-послуг та 10 тис. онлайн зареєстрованих підприємств. Щорічне зростання ІТ-сфери зафіксовано на рівні 22%.

У бухгалтерському обліку за його класичним трактуванням виділяють шість процесів:

- виявлення;
- вимірювання;
- реєстрація накопичення;
- узагальнення;
- зберігання;
- передача інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Наразі усі ці процеси повністю або частково автоматизовані.

Найпопулярнішими автоматизованими бухгалтерськими системами, які застосовуються в Україні, є такі:

- «1С: Підприємство»;
- «Парус»;
- «Fin Expert»;
- «Інфо-бухгалтер»;
- «Фінансовий аналіз» компанії «Інтелект-Сервіс»;
- «АУБІ»;
- «ABACUS Professional»;
- «БЕСТ»;
- «Супер Менеджер»;
- «Фоліо»;
- «БОСС» та ін.

Для того, аби краще зрозуміти вплив автоматизації бухгалтерського обліку, варто розглянути переваги застосування однієї з популярних сьогодні програм. Наприклад, однією з програм, які представлені в Україні для автоматизованого ведення обліку і особливостей оподаткування, згідно з нормами та вимогами законодавства нашої країни, є програма «Бухгалтерія для України» («Бухгалтерія 8»).

«Бухгалтерія 8» має широкий функціональний спектр, адже за її допомогою ведеться автоматизований облік:

- товарів і послуг, виробничих процесів, операцій по касі та банку, коштів та нематеріальних активів, матеріалів, взаєморозрахунків з контрагентами;
- розрахунок заробітної плати;
- регламентована звітність та багато іншого.

Окрім того, серед переваг використання даної програми виділяють:

- економія часу на формування документів та подання електронної звітності;
- можливість під'єднання багатьох користувачів у єдину інформаційну систему;
- можливість внести корективи та доповнення в процесі господарської діяльності;
- після продажний супровід програми.

З вищевказаного можемо зробити висновок, що сучасні процеси діджиталізації характеризуються високою автоматизацією як обліку окремо, так і процесів управління підприємством у цілому. Зараз професія бухгалтера зазнає трансформації в інформаційного аудитора, стає відповідальнішою та набуває інших можливостей. Інформаційно-програмне забезпечення таке ж важливе для бухгалтерського обліку підприємства як організація облікового процесу, наявність висококваліфікованих працівників, система документообігу та ін.